

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL SX 2016-08-10 SKUNDO**

2016 m. spalio 11 d. Nr. S- 220 (7-177/2016)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie
Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
susidedanti iš:
komisijos pirmininkės
komisijos narių

Editos Veršelienės
Martyno Endrijaičio – pranešėjas
Rasos Stravinskaitės
Andriaus Veniaus
Linos Vosylienės

sekretoriaujant
dalyvaujant mokesčių administratoriaus atstovui
mokesčių mokėtojui nedalyvaujant

2016 m. rugsėjo 14 d. posėdyje išnagrinėjusi SX (toliau – Pareiškėjas) 2016 m. rugpjūčio 10 d. skundą dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) 2016 m. liepos 22 d. sprendimo Nr. 1A-280,
n u s t a t ė:

Muitinės departamentas 2016-07-22 sprendimu Nr. 1A-280 patvirtino Vilniaus teritorinės muitinės 2014-12-22 sprendimą Nr. 2TR-19-0296, kuriuo Pareiškėjas pripažintas skolininku muitinei ir jam įregistruota mokestinė prievolė: 1 426 Lt (413 Eur) maitas, 13 175 Lt (3 815,74 Eur) akcizai, 296 Lt (85,73 Eur) akcizų delspinigiai, 3 586 Lt (1 038,58 Eur) importo pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM), 81 Lt (23,46 Eur) PVM delspinigiai ir 1 820 Lt (527,11 Eur) bauda.

Skundžiamame sprendime nurodoma, jog Muitinės kriminalinės tarnybos Vilniaus skyrius 2014-12-12 raštu Nr. (7.17/16)10T-3879 Vilniaus teritorinei muitinei pateikė duomenis apie atliekamą ikiteisminį tyrimą Nr. 04-1-00425-14 pagal požymius nusikaltimo, numatyto Baudžiamojo kodekso 199² straipsnio 1 dalyje. Vilniaus teritorinė muitinė, atsižvelgdama į pateiktus ikiteisminio tyrimo duomenis, priėmė 2014-12-22 sprendimą Nr. 2TR-19-0296, kuriuo Pareiškėją už disponavimą neteisėtai importuotomis cigaretėmis (2 500 pakelių) pripažino skolininku muitinei ir apskaičiavo bei įregistravo 20 384 Lt mokestinę prievolę.

Pareiškėjas, nesutikdamas su minėtu Vilniaus teritorinės muitinės sprendimu, 2015-01-16 skundu kreipėsi į Muitinės departamentą, nurodydamas, kad jis pasikėsino neteisėtu būdu įsigyti 2 500 pakelių cigarečių, tačiau jų pats neįvežė. Muitinės departamentas, atsižvelgdamas į tai, kad ikiteisminio tyrimo metu nustatytos aplinkybės gali būti svarbios mokestinio ginčo nagrinėjimui, 2015-03-17 sprendimu Nr. 1A-122 skundo nagrinėjimą sustabdė. Muitinės departamentas, gavęs įsiteisėjusią Lietuvos apeliacinio teismo 2016-03-07 nutartį baudžiamojoje byloje Nr. 1A-1465-449/2016, kurioje buvo išnagrinėtos ikiteisminio tyrimo metu nustatytos aplinkybės, skundo nagrinėjimą atnaujino.

Muitinės departamentas, nagrinėdamas Pareiškėjo skundą, vadovaujasi 1992-10-12 Tarybos reglamento (EEB), nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, (toliau – Bendrijos muitinės kodeksas) 4 straipsnio 9 ir 12 punktų, 202 straipsnio 1–3 dalių nuostatomis, remdamasis kuriomis, daro išvadą, kad Bendrijos muitinės kodeksas, kuris tiesiogiai taikomas Lietuvos Respublikoje, nereikalauja, jog asmuo faktiškai būtų neteisėtai įvežęs prekes į Bendrijos muitų teritoriją tam, kad jis būtų pripažintas skolininku. Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalimi norima plačiai apibrėžti skolininko sąvoką, atsižvelgiant į skolininkų solidarumo taisyklę, nurodytą Bendrijos muitinės kodekso 213 straipsnyje, pagal kurią keli asmenys, turintys sumokėti skolą muitinei, už tokią skolą atsako solidariai (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) 2004-09-23 sprendimas byloje *Spedition Ulutrans*, C-414/02, 31 punktą). Todėl aplinkybė, kad Pareiškėjas pats neteisėtai neįvežė į Bendrijos muitų teritoriją ginčo prekių, nėra reikšminga sprendžiant jo pripažinimo skolininku pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečią įtrauką klausimą.

Sprendime nurodoma, jog iš Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečios įtraukos loginės konstrukcijos matyti, kad joje nustatytos dvi kumuliatyvios (t. y. turinčios egzistuoti kartu) sąlygos asmenį pripažinti skolininku: pirma, šie asmenys turi būti įsigiję arba laikę neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes ir, antra, šių prekių įsigijimo arba gavimo metu jie žinojo arba yra protingas pagrindas manyti, kad turėjo žinoti, jog jos (prekės) buvo įvežtos neteisėtai. Netenkinant bent vienos iš šių sąlygų, asmuo negali būti pripažįstamas privalančiu mokėti importo skolą muitinei (importo muitus) minėtos nuostatos pagrindu (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2011-11-18 nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-2619/2011).

Muitinės departamentas nurodo, jog, remiantis Lietuvos apeliacinio teismo nutartimi, Pareiškėjas iš nepažįstamo asmens už 6 500 Lt pirkė 5 dėžes (2 500 pakelius) cigarečių. Pasiimti šių cigarečių jis nuvyko į garažą, kuriame, nespėjęs susikrauti cigarečių, buvo sulaikytas pareigūnų. Iš esmės šias aplinkybes savo skunde nurodo ir Pareiškėjas. Mokesčių administratorius, atsižvelgdamas į tai, kad Pareiškėjas už ginčo prekes buvo sumokėjęs ir nuvyko jų pasiimti į garažą, daro išvadą, kad jis jų buvo įsigijęs. Aplinkybė, jog jis cigarečių nebuvo susikrovęs į automobilio bagažinę, nes buvo sulaikytas pareigūnų, atsižvelgiant į minėtą sumokėjimo ir nuvykimo atsiimti cigaretes faktą, nepagrindžia Pareiškėjo teiginio, jog jis tik ketino ginčo prekes įsigyti. Pažymima, jog Lietuvos apeliacinis teismas 2016-03-07 nutartyje nurodė, kad nesurinkta pakankamai objektyvių įrodymų, leidžiančių daryti kategorišką išvadą, jog Pareiškėjas neteisėtai disponavo visomis garaže rastomis prekėmis (5 440 cigarečių pakeliais), tačiau nurodė, kad svarstytinas klausimas, ar Pareiškėjo veikoje nėra Administracinių teisės pažeidimų kodekso 163² straipsnyje numatyto pažeidimo (akcizais apmokestinamų prekių (išskyrus energinius produktus ir elektros energiją) įsigijimas, laikymas, gabenimas, naudojimas ar realizavimas pažeidžiant nustatytą tvarką, prekyba tokiomis prekėmis be banderolių ar kitų specialių ženklų arba su seno pavyzdžio banderolėmis) sudėties požymių. Muitinės departamentas, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog byloje objektyviais duomenimis nustatyta, kad Pareiškėjas disponavo 2 500 pakeliais (5 dėžėmis) cigarečių.

Skundžiamame sprendime nurodoma, jog vertinant, ar yra tenkinama antroji sąlyga, pirmiausia pastebėtina, kad ESTT yra pažymėjęs, jog pripažinimui „skolininku“ pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečią įtrauką taikomos sąlygos, pagrįstos subjektyviu vertinimu, t. y. fiziniai arba juridiniai asmenys turėjo sąmoningai įsigyti arba laikyti neteisėtai įvežtas prekes (2004-09-23 sprendimo byloje *Spedition Ulustrans*, C-414/02, 27 ir 28 punktai; 2005-03-03 sprendimo byloje *M. P.* ir kt., C-195/03, 40 punktas). Taip pat pastebima, kad, kaip matyti iš ginčo teisiniams santykiams taikytinų teisės normų, sprendžiant neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes įsigijusio ir (arba) laikiusio asmens pripažinimo muitinės skolininku klausimą, Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečia įtrauka nereikalauja įrodyti, kad asmuo tikrai žinojo, jog įsigyja (gauna) neteisėtai į pastarąją teritoriją įvežtas prekes. Atsižvelgiant į aptariamą sąlygą, muitinės skolai atsirasti pakanka nustatyti, kad yra protingas pagrindas manyti, jog asmuo turėjo žinoti, kad įsigijo (gavo) ir (arba) laikė prekes, kurios buvo įvežtos neteisėtai.

LVAT yra nurodęs, kad visiems žinoma ir neįrodinėtina aplinkybe laikomas faktas, jog Lietuvos rinkoje greta teisėtai į laisvą apyvartą išleistų tam tikru mastu cirkuliuoja ir neteisėtai išleisti (įvežti) apdoroto tabako gaminiai, o ženklavimas specialiais ženklais – banderolėmis – yra vienas iš būdų atskirti šias prekes (LVAT 2011-11-18 nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-2619/2011). Muitinės departamento teigimu, iš to, kad ginčo prekės nebuvo paženklintos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, Pareiškėjas galėjo suprasti, jog šios prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos iš trečiosios šalies, t. y. kad šios prekės buvo importuotos. Taip pat tai, kad Pareiškėjas disponavo dideliu kiekiu Lietuvos Respublikos specialiais ženklais (banderolėmis) nepaženklintų cigarečių – 2 500 pakeliais, ginčo prekių įgijimo aplinkybės (pirkta iš nepažįstamo asmens Gariūnų turgavietėje, Pareiškėjas vyko cigarečių pasiimti į garažą), centriniam mokesčių administratoriui leidžia daryti išvadą, kad Pareiškėjas, elgdamasis rūpestingai, atidžiai bei sąžiningai, turėjo suprasti, kad įsigijo neteisėtai į šalies teritoriją įvežtus tabako gaminius.

Muitinės departamentas, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog Pareiškėjas žinojo (ar pagal nustatytas aplinkybes turėjo žinoti), kad įsigijo (gavo) neteisėtai į Bendrijos teritoriją įvežtas ginčo prekes. Todėl vietos mokesčių administratorius pagrįstai Pareiškėją pripažino skolininku muitinei pagal Muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečią įtrauką.

Pareiškėjas su Muitinės departamento sprendimu nesutinka.

Skunde nurodoma, jog skola muitinei Pareiškėjo atžvilgiu įregistruota po to, kai Muitinės kriminalinės tarnybos Vilniaus skyriaus pareigūnai pradėjo ikiteisminį tyrimą baudžiamojoje byloje dėl to, kad 2014-10-08 (Duomenys neskelbiami) val. šios tarnybos pareigūnai garaže adresu: (Duomenys neskelbiami)Vilnius, rado cigarečių „(Duomenys neskelbiami)“ su baltarusiškomis banderolėmis ir įvykio vietoje sulaukė Pareiškėją. Muitinės departamentas teigė, kad Pareiškėjas apklausos ikiteisminio tyrimo metu nurodė, jog 2 500 pakelių cigarečių „(Duomenys neskelbiami)“ nusipirko iš nepažįstamo asmens ir atvažiavo pasiimti iš minėto garažo. Taip pat nurodė, kad Pareiškėjas neturėjo prekių įsigijimo dokumentų ir dokumentų, patvirtinančių, kad šios prekės turi Bendrijos statusą, arba dokumentų, įrodančių importo mokesčių sumokėjimą už į Bendrijos teritoriją įvežamas importo muitais ir mokesčiais apmokestinamas prekes. Pareiškėjas paaiškina, jog 2014-10-08 nurodytu adresu jis atvyko todėl, kad (Duomenys neskelbiami) nepažįstamas jam asmuo pasiūlė pigiau įsigyti cigarečių. Su minėtu asmeniu Pareiškėjas sutarė, kad nupirks 2 500 pakelių cigarečių. Pastarasis asmuo davė Pareiškėjui raktus ir nurodė adresą garažo, kurį atsirakinęs Pareiškėjas galės paimti sutartą kiekį cigarečių, po to atvežęs grąžins jam raktą. Nurodoma, jog Pareiškėjui kilo įtarimas, kad cigaretės į Lietuvą gali būti

įvežtos nelegaliai arba jos yra įgytos koku nors kitu neteisėtu būdu, nes jos buvo siūlomos pigesne nei rinkos kaina. Pareiškėjas teigia neginčijantis, kad jis pasikėsino neteisėtu būdu įsigyti 2 500 pakelių cigarečių, todėl apklausos metu iš dalies ir pripažino savo kaltę. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad Pareiškėjas tik ketino įsigyti daug mažesnę kiekį cigarečių, nei jų buvo rasta garaže.

Pareiškėjas, atsižvelgdamas į išdėstytas aplinkybes, daro išvadą, jog byloje nėra jokių įrodymų, kad skundžiamame Muitinės departamento sprendime nurodytą kiekį cigarečių su baltarusiškais banderolėmis į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežė būtent Pareiškėjas. Pareiškėjo teigimu, jis iš esmės yra kaltas tik dėl to, kad iš nepažįstamo asmens ketino įsigyti 2 500 pakelių cigarečių, tačiau jo ketinimai buvo nutraukti tiek muitinės tarnybos pareigūnų, kurie Pareiškėją sulaikė net neįsidėjusį nei vienos cigaretės į transporto priemonę, tiek ir to, kad iki atvykstant muitinės tarnybos pareigūnams, Pareiškėjas dar spėjo apžiūrėti garaže buvusias cigaretes, kurių būklė Pareiškėjo netenkino, t. y. jos (cigarečių blokai) buvo sudėtos (sukištos) bet kaip į maišus, nors pardavėjas sakė, jog blokus parduoda dėžėse, taip pat matėsi, jog blokai aplankstyti, kas Pareiškėjui sukėlė abejonių dėl įsigyjamų cigarečių kokybės. Todėl, būdamas garaže, Pareiškėjas galvojo, jog nebepirks cigarečių, o grįžęs pas pardavėją, pareikalau atiduoti sumokėtus pinigus. Tačiau tuo metu Pareiškėją sulaikė į garažą įsiveržę pareigūnai. Pareiškėjo manymu, laikytina, jog jis atsisakė savo ketinimų įsigyti pasiūlytą nekokybišką produkciją – cigaretes.

Pareiškėjas akcentuoja, kad byloje nėra nustatyta, jog jis į Lietuvos Respublikos teritoriją, o kartu ir į Europos Sąjungos muitų teritoriją iš trečiosios šalies įvežė akcizo, maito ir importo PVM apmokestinamas prekes – 2 500 pakelių cigarečių su Baltarusijos Respublikos banderolėmis. Pabrėžiama, kad Vilniaus apygardos teismo 2015-07-15 nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1-320-468/2015 bei vėlesne Lietuvos apeliacinio teismo 2016-03-07 nutartimi baudžiamojoje byloje Nr. 1A-165-449/2006 Pareiškėjas buvo išteisintas dėl jam inkriminuotos nusikalstamos veikos, numatytos BK 199² straipsnio 1 dalyje. Pareiškėjo atžvilgiu nebuvo priimtas joks nutarimas administracinės teisenos tvarka. Daroma išvada, jog nėra jokio įsiteisėjusio akto, t. y. teisinio pagrindo, pripažinti Pareiškėją skolininku muitinei ir išieškoti iš jo atitinkamas pinigines sumas. Akcentuojama, kad garaže rastos ir paimtos cigaretės su baltarusiškais banderolėmis priklauso ne Pareiškėjui.

Taip pat skunde nurodoma, jog Pareiškėjui nebuvo žinoma, kad jo ketinamos įsigyti cigaretės realiai įvežtos į Bendrijos muitų teritoriją neteisėtai, dėl šio fakto, kaip minėta, nėra jokio apkaltinamojo nuosprendžio baudžiamojoje byloje ar nutarimo administracinėje byloje. Pareiškėjo teigimu, jo žinojimas apie ketinamas įsigyti prekes buvo ribotas – galimai jos buvo įgytos koku nors kitu neteisėtu būdu, nebūtinai neteisėtai jas atgabenant į Lietuvą. Tačiau, pasak Pareiškėjo, esminis dalykas, jog pamatęs cigarečių kokybę, jis atsisakė jas įsigyti ir net neketino dėtis į automobilį, ką patvirtina ir baudžiamosios bylos medžiaga, o ketino vykti pas pardavėją į Gariūnų turgavietę dėl pinigų susigrąžinimo, tačiau buvo sulaikytas muitinės pareigūnų.

Pareiškėjas, apibendrindamas tai, kas išdėstyta, atsižvelgęs į tai, jog nei Bendrijos muitinės kodekso, nei kitų mokesčių įstatymų jis nepažeidė, vadovaudamasis 2004-04-13 Mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 (toliau – MAĮ) 152 straipsnio 2 dalimi, prašo Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija) panaikinti Muitinės departamento 2016-07-22 sprendimą Nr. 1A-280, kuriuo buvo patvirtintas Vilniaus teritorinės muitinės 2014-12-22 sprendimas Nr. 2TR-19-0296 dėl Pareiškėjo pripažinimo skolininku muitinei ir skolos už neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes įregistravimo.

Komisija konstatuoja, jog Pareiškėjo skundas atmestinas, Muitinės departamento 2016-07-22 sprendimas Nr. 1A-280 tvirtintinas.

Mokestinis ginčas byloje kilęs dėl to, ar pagrįstai mokesčių administratorius Pareiškėją pripažino solidariu skolininku muitinei dėl neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtų prekių (cigarečių) ir jo atžvilgiu įregistravo mokestinę prievolę.

Byloje nustatyta, jog Vilniaus teritorinė muitinė, remdamasi Muitinės kriminalinės tarnybos Vilniaus skyriaus 2014-12-12 raštu Nr. (7.17/16)10T-3879 pateiktais duomenimis apie atliekamą ikiteisminį tyrimą Nr. 04-1-00425-14 pagal požymius nusikaltimo, numatyto Baudžiamojo kodekso 199² straipsnio 1 dalyje, priėmė 2014-12-22 sprendimą Nr. 2TR-19-0296, kuriuo Pareiškėją už disponavimą neteisėtai importuotomis cigaretėmis (2 500 pakelių) pripažino skolininku muitinei ir apskaičiavo bei įregistravo jam 20 384 Lt mokestinę prievolę. Muitinės departamentas, įvertinęs vietos mokesčių administratoriaus nustatytas aplinkybes, kurios iš esmės buvo patvirtintos Lietuvos apeliacinio teismo 2016-03-07 nutartimi baudžiamojoje byloje Nr. 1A-1465-449/2016, nustatė, jog Pareiškėjas iš nepažįstamo asmens už 6 500 Lt įsigijo 5 dėžes (2 500 pakelius) cigarečių, kurių nuvyko pasiimti į garažą ir jame, nespėjęs susikrauti cigarečių į automobilį, buvo sulaikytas pareigūnų. Mokesčių administratorius, atsižvelgdamas į tai, padarė išvadą, jog Pareiškėjas žinojo (ar pagal nustatytas aplinkybes turėjo žinoti), kad įsigijo (gavo) neteisėtai į Bendrijos teritoriją įvežtas ginčo prekes, todėl Pareiškėją pripažino skolininku muitinei pagal Muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečią įtrauką.

Kaip matyti iš Pareiškėjo skundo Komisijai turinio, Pareiškėjas iš esmės neigia jam nustatytą mokestinę prievolę, savo reikalavimą panaikinti ginčijamą Muitinės departamento 2016-07-22 sprendimą Nr. 1A-280 motyvuodamas aplinkybe, jog Pareiškėjas negali būti laikomas muitinės skolininku, nes pareigūnų rastos ir paimtos cigaretės su baltarusiškėmis banderolėmis priklauso ne Pareiškėjui, jis jų neįvežė į Bendrijos muitų teritoriją, o tik ketino neteisėtu būdu įsigyti 2 500 vnt. cigarečių. Be to, pažymėjo, kad Pareiškėjas Vilniaus apygardos teismo 2015-07-15 nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1-320-468/2015 bei vėlesne Lietuvos apeliacinio teismo 2016-03-07 nutartimi baudžiamojoje byloje Nr. 1A-165-449/2006 buvo išteisintas dėl inkriminuotos nusikalstamos veikos, numatytos BK 199² straipsnio 1 dalyje.

Komisija nurodo, jog pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 1 dalies a punktą importo skola muitinei atsiranda neteisėtai įvežant į Bendrijos muitų teritoriją importo muitais apmokestinamas prekes. Remiantis ESTT 2009-04-02 sprendimu byloje C-459/07, neteisėto įvežimo sąvoka pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnį reiškia situaciją, kai prekės, kurios kirtusios Bendrijos išorinę sieną sausuma, yra minėtoje teritorijoje jau už pirmosios muitinės įstaigos, esančios Bendrijos muitų teritorijoje, tačiau kurios nebuvo pristatytos į šią įstaigą ir nepateiktos muitinei, dėl ko už pranešimą muitinei apie šių prekių įvežimą atsakingi asmenys apie tai nepranešė. Skolos atsiradimo momentas yra įtvirtintas Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 2 dalyje, t. y. skola muitinei atsiranda neteisėto prekių įvežimo į Bendrijos muitų teritoriją momentu. Skolininkais muitinei tampa: asmenys, neteisėtai įvežę tokias prekes; bet kurie asmenys, dalyvavę neteisėtai įvežant prekes ir žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad toks prekių įvežimas neteisėtas; bet kurie asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad prekės buvo įvežtos neteisėtai (Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalis).

Pažymėtina, jog Bendrijos muitinės kodeksas, kuris, kaip minėta, patvirtintas Europos Sąjungos reglamentu Nr. 2913/92, tiesiogiai taikomu Lietuvoje, nereikalauja, kad asmuo (faktiškai) būtų neteisėtai įvežęs prekes į Bendrijos muitų teritoriją tam, kad jis būtų pripažintas skolininku muitinei. Skolininkas pagal Bendrijos muitinės kodekso 4 straipsnio 12 punktą – bet kuris asmuo, privalantis sumokėti skolą muitinei.

Iš bylos medžiagos matyti, jog mokesčių administratorius Pareiškėją pripažino asmeniu, įgijusiu prekių – cigarečių su Baltarusijos Respublikos banderolėmis, ir jų įgijimo metu žinojusiu arba, yra pagrindo manyti, turėjusiu žinoti, kad prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos neteisėtai.

Kaip minėta, Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalyje yra nurodyta, kad skolininkais muitinei *inter alia* tampa asmenys, įsigiję arba laikę atitinkamas prekes ir jų įsigijimo arba gavimo metu žinoję arba, yra pagrindo manyti, turėję žinoti, kad prekės buvo įvežtos neteisėtai. LVAT, formuodamas vienodą administracinių teismų praktiką taikant įstatymus (Administracinių bylų teisenos įstatymo 13 straipsnis), aiškindamas Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalį, nurodė, jog iš minėto straipsnio 3 dalies trečios įtraukos loginės konstrukcijos matyti, kad joje nustatytos dvi kumuliatyvios (t. y. turinčios egzistuoti kartu) sąlygos asmenį pripažinti skolininku: pirma, šis asmuo turi būti įsigijęs arba laikęs neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes ir, antra, šių prekių įsigijimo arba gavimo metu jis žinojo arba yra protingas pagrindas manyti, kad turėjo žinoti, jog jos (prekės) buvo įvežtos neteisėtai. Netenkinant bent vienos iš šių sąlygų, asmuo negali būti pripažįstamas privalančiu mokėti importo skolą muitinei (importo muitus) minėtos nuostatos pagrindu (LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2011-11-18 nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-2619/2011 (publikuota: „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 22, 2011), 2013-07-17 nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-1057/2013).

Nagrinėjamoje byloje neginčijamai nustatyta, jog garaže, esančiame V. A. Graičiūno g. 4, Vilniuje, iki 2014-10-08 16.15 val., pažeidžiant teisės aktuose nustatytą tvarką buvo laikomos akcizais apmokestinamos prekės (Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka banderolėmis nepaženklintos cigaretės), t. y. 5 440 pakelių cigarečių „(Duomenys neskelbiami)“, paženklintų Baltarusijos Respublikos banderolėmis. Į šį garažą 2014-10-08 apie (Duomenys neskelbiami) val. automobiliu atvyko Pareiškėjas. Ikiteisminio tyrimo metu bei teismajame posėdyje apklaustas Pareiškėjas neneigė fakto, jog norėjo įsigyti penkias dėžes cigarečių. Paaiškinio, kad (Duomenys neskelbiami) telefonais prekiaujantis asmuo pasiūlė pigiau įsigyti cigarečių, Pareiškėjas sutiko ir už 6 500 Lt nupirko 5 dėžes (2 500 pakelių) cigarečių, kurias turėjo pasiimti nuvykęs į minėtą garažą, kur, nepradėjęs krauti cigarečių į automobilio bagažinę, buvo sulaikytas pareigūnų (Lietuvos apeliacinio teismo 2016-03-07 nutarties baudžiamojoje byloje Nr. 1A-1465-449/2016 4–6 psl.). Taigi šios nustatytos aplinkybės, kurių neneigė ir Pareiškėjas, Komisijos vertinimu, sudaro pagrindą Pareiškėją, kuris nors fiziškai ir nepradėjo laikyti akcizais apmokestinamų prekių (cigarečių), tačiau susitarė dėl 2 500 pakelių cigarečių įsigijimo, sumokėjo už jas ir nuvyko įsigytų prekių pasiimti, laikyti kaip įgijusiu akcizais apmokestinamas prekes, kaip tai suprantama pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečią įtrauką.

Dėl antrosios sąlygos ESTT yra pažymėjęs, jog pripažinimui „skolininku“ pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečią įtrauką taikomos sąlygos, pagrįstos subjektyviu vertinimu, t. y. fiziniai arba juridiniai asmenys turėjo sąmoningai įsigyti arba laikyti neteisėtai įvežtas prekes. Šie faktoriai tam tikrais atvejais neleidžia asmens laikyti skolininku (2004-09-23 sprendimo byloje *Spedition Ulustrans*, C-414/02, 27 ir 28 p.; 2005-03-03 sprendimo byloje *Merabi Papismedov* ir kt., C-195/03, 40 p.). LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2011-11-18 nutartyje administracinėje byloje Nr. A-143-2619/2011 nurodė, kad, sprendžiant neteisėtai į Bendrijos muitų teritoriją įvežtas prekes įsigijusio ir (arba) laikiusio asmens pripažinimo muitinės skolininku klausimą, Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečia įtrauka nereikalauja įrodyti, kad asmuo tikrai žinojo, jog įsigyja (gauna) neteisėtai į pastarąją teritoriją įvežtas prekes. Aptariamai sąlygai muitinės skolai atsirasti pakanka nustatyti, kad yra protingas pagrindas manyti, jog

asmuo turėjo žinoti, kad įsigijo (gavo) ir (arba) laikė prekes, kurios buvo įvežtos neteisėtai. Komisija papildomai nurodo, kad, aiškinant „turėjimo žinoti“ prasmę, teigtina, jog „turėjimas žinoti“ šiuo atveju yra siejamas su asmens pareiga veikti atidžiai ir rūpestingai, t. y. taip, kaip tokioje pačioje situacijoje elgtųsi *bonus pater familias* – apdairus, rūpestingas ir atidus žmogus.

Nagrinėjamoje byloje nustatyta, jog Pareiškėjas įsigijo net 2 500 Baltarusijos Respublikos banderolėmis paženklintų cigarečių pakelių, t. y. įsigijo prekes, kurioms Lietuvos Respublikos įstatymais ir norminiais teisės aktais buvo nustatyti specialūs jų (prekių) išleidimo į laisvą apyvartą reikalavimai, taip pat pareiga Lietuvoje skirtą parduoti apdorotą tabaką paženklinti nacionalinėmis banderolėmis. Pareiškėjas tiek ikiteisminio tyrimo metu, tiek teisiamajame teismo posėdyje paaiškino, kad nepažįstamas asmuo pasiūlė pigiau įsigyti cigarečių, kurios buvo sandėliuojamos garaže, į kurį pardavėjas „slaptumo sumetimais“ nevyko, davęs garažo raktą Pareiškėjui (Lietuvos apeliacinio teismo 2016-03-07 nutarties baudžiamojoje byloje Nr. 1A-1465-449/2016 6 psl. 3 pastraipa) Taigi tai, kad Pareiškėjo įsigytos ginčo prekės buvo paženklintos Baltarusijos Respublikos specialiaisiais ženklais ir buvo pastarosios valstybės kilmės, taip pat, ypač turint omenyje plačiai visuomenėje žinomą cigarečių kontrabandos iš trečiųjų šalių (Rusijos Federacijos, Baltarusijos Respublikos ir pan.) problemą, cigarečių įsigijimo aplinkybių visetas leidžia teigti, jog Pareiškėjas, elgdamasis taip, kaip turėtų elgtis rūpestingas, protingas ir sąžiningas asmuo, turėjo žinoti, jog jo įsigytos ginčo prekės į Bendrijos muitų teritoriją buvo įvežtos neteisėtai. Akcentuotina, kad visiems žinoma ir neįrodinėtina aplinkybe laikomas faktas, jog Lietuvos rinkoje greta teisėtai į laisvą apyvartą išleistų tam tikru mastu cirkuliuoja ir neteisėtai išleisti (įvežti) apdoroto tabako gaminiai, o ženklavimas specialiais ženklais – banderolėmis – yra vienas iš būdų atskirti šias prekes.

Komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, jog Muitinės departamentas ginčijamame sprendime pagrįstai nurodė, jog šiuo atveju Pareiškėjas laikomas skolininku dėl neteisėto ginčo prekių įsigijimo, žinant (yra pagrindo manyti, turint žinoti), kad šios prekės įvežtos neteisėtai. Konstatuotina, jog mokesčių administratorius pagrįstai Pareiškėją pripažino skolininku pagal Bendrijos muitinės kodekso 202 straipsnio 3 dalies trečią įtrauką ir įregistravo jam importo mokesčių skolą.

Kaip minėta, Pareiškėjas skunde Komisijai teigė, kad jis tik rengėsi padaryti nusikaltimą, numatytą BK 199² straipsnio 1 dalyje, tačiau jo net nepradėjo daryti, be to, jis buvo išteisintas dėl jam inkriminuojamos nusikalstamos veikos, todėl negali būti laikomas skolininku muitinei. Tačiau Komisija nurodo, jog aplinkybė, susijusi su nusikalstamos veikos stadija, buvo reikšminga sprendžiant Pareiškėjo baudžiamosios atsakomybės klausimą, tačiau nedarė įtakos Pareiškėjo apmokestinimo klausimams. Kaip jau buvo minėta, tam, kad pripažintų Pareiškėją skolininku muitinei, privalu nustatyti dvi kumuliatyvias sąlygas, t. y. kad Pareiškėjas įgijo arba laikė neteisėtai į Europos Sąjungos muitų teritoriją įvežtas prekes ir jų įgijimo arba laikymo metu žinojo (turėjo žinoti) apie neteisėtą šių prekių įvežimą. Pažymėtina, jog LVAT ne kartą sako praktikoje (pavyzdžiui: 2007-05-28 sprendime administracinėje byloje Nr. A-403-238/2007, publikuotame „Administracinė jurisprudencija“, 2007, Nr. 12; 2007-11-23 nutartyje administracinėje byloje Nr. A-17-1062/2007; 2015-09-23 nutartyje administracinėje byloje Nr. A-434-438/2015) yra konstatavęs, kad sprendimas mokesčių teisės byloje nebūtinai siejamas su baigiamuoju teisės aktu, priimtu baudžiamojo proceso tvarka. Asmuo gali būti nepripažintas kaltu baudžiamosios teisės aspektu, tačiau tai nėra besąlyginis pagrindas eliminuojantis atsakomybę mokesčių teisės srityje. Baudžiamajame procese sprendžiamas nusikalstamas veikas padariusių asmenų baudžiamosios atsakomybės klausimas, o mokestiniam procese sprendžiamas mokesčių mokėtojo apmokestinimo klausimas. Todėl

pareiga sumokėti mokesčius ir pareiga atsakyti už padarytą nusikalstamą veiką ar administracinę teisės pažeidimą nėra susijusios tiesioginiu priežastiniu ryšiu.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, atsižvelgdama į išdėstytus motyvus ir vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalimi, n u s p r e n d ž i a:

Patvirtinti Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016-07-22 sprendimą Nr. 1A-280, kuriuo Pareiškėjui įregistruota mokestinė prievolė muitinei: 413 Eur maitas, 3 815,74 Eur akcizai, 85,73 Eur akcizų delspinigiai, 1 038,58 Eur importo PVM, 23,46 Eur PVM delspinigiai ir 527,11 Eur bauda.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija, spręsdami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Veršelienė

Komisijos nariai

Martynas Endrijaitis

Rasa Stravinskaitė

Andrius Venius

Lina Vosylienė